

KARTA KURSU

Nazwa	PODSTAWY TEORII KULTURY
Nazwa w j. ang.	The Basics of Cultural Theory

Koordynator	Dr Olga Bobrowska	Zespół dydaktyczny
Punktacja ECTS*	3	

Opis kursu (cele kształcenia):

Celem kursu jest przybliżenie studentom podstawowych kierunków rozwoju, zasadniczych problemów oraz terminologiczno-metodologicznej specyfiki teorii kultury. Znajomość fundamentalnych kontekstów kulturowych pozwala na zrozumienie zagadnień z zakresu norm i wartości moralnych. Współczesne kierunki badań nad kulturą zostają zakorzenione w refleksji nad historią kultury, która koncentruje się wokół problematyki wczesnej antropologii kultury, kultury masowej, sztuk awangardowych, relacji kultury i ideologii, wyzwań katastrofy egzystencjalnej II wojny światowej i XX-wiecznych totalitaryzmów, strukturalizmu, feminizmu i poststrukturalizmu. W toku zajęć studenci uzyskują znajomość współczesnych kontekstów kulturoznawczych (antropocen, propaganda, kultura cyfrowa, postfeminizm, soft power, krytyka postzależnościowa). Treści kursu naświetlają także problematykę związaną z wytwórczością kulturową, analizą i interpretacją działań kulturotwórczych człowieka oraz wytworzonych przez niego symbolicznych tekstów kultury, a także prezentują narzędzia wykorzystywane w procesach komunikacji (interpersonalnej, międzykulturowej, polegającej na mediacjach i negocjacjach) oraz działaniach krytycznych opartych o dyskusję i argumentację.

Warunki wstępne:

Wiedza	Podstawowa, ogólna wiedza z zakresu nauk społecznych.
Umiejętności	Podstawowe umiejętności z zakresu analizy i interpretacji tekstów kultury; umiejętności formułowania argumentacji i ogólnych wypowiedzi.
Kursy	Kulturoznawstwo

Efekty uczenia się:

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 Student zna miejsce teorii kultury w systemie nauk, jej znaczenie i specyfikę przedmiotową, posiada wiedzę o jej najistotniejszych kierunkach rozwoju, jest świadom roli teorii kultury w procesach kulturotwórczych.	K_W01
	W02 Student zna najistotniejsze historyczne i współczesne teorie z zakresu badań nad kulturą oraz związane z nimi ogólne i szczegółowe terminologie oraz metodologie.	K_W02
	W03 Student posiada wiedzę zarówno z zakresu interpretacji tekstów źródłowych funkcjonujących w obszarze badań nad kulturą, jak i interpretacji symbolicznych tekstów kultury.	K_W03
	W04 Student posiada wiedzę w zakresie norm i wartości o charakterze moralnym i prawnym, jakie obowiązują społecznie i traktują je jako szczególnie istotne komponenty budujące wiedzę z zakresu kulturoznawstwa i wyznaczające kierunki rozwoju teorii kultury, zarówno w perspektywie historycznej, jak i współczesnej.	K_W05

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 Student potrafi formułować i analizować problemy badawcze z zakresu teorii kultury używając przy tym adekwatnych metod badań kulturoznawczych.	K_U01
	U02 Student potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę z zakresu badań nad kulturą i umiejętnie wykorzystywać ją w rozwiązywaniu zadań wymagających analizy i interpretacji tekstów kultury, znaczących zjawisk społeczno-kulturowych oraz odnosić ją do problematyki związanej z kwestiami moralności i etyki.	K_U02

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 Student uzyskuje kompetencje w zakresie podejmowania odpowiedzialnych decyzji, argumentowania własnych wyborów oraz poddawania ich pod konstruktywną dyskusję w toku rozwoju praktyki zawodowej i naukowej.	K_K01
	K02 Student rozumie złożoność i wagę działań zgodnych z etyką zawodową oraz koniecznością wykazywania się postawami otwartości i dialogu jako istotnych komponentów działań kulturotwórczych, które wzmacniają tkankę społeczną, szczególnie w wymiarze dialogu międzykulturowego.	K_K03

studia stacjonarne

Organizacja							
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach					
		A	K	L	S	P	E
Liczba godzin	30						

studia niestacjonarne

Organizacja							
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach					
		A	K	L	S	P	E
Liczba godzin	20						

Opis metod prowadzenia zajęć - studia stacjonarne:

Stosowane są metody problemowe i ekspozycyjne. Wykład prowadzony z użyciem materiałów audiowizualnych i wizualnych (filmy, fragmenty filmowe, rejestracje dziennikarskie, obrazy dzieł sztuki wizualnych, fotografii, kolaży, itp.), które służą do zilustrowania, uzupełnienia lub zniuansowania treści podawanych przez prowadzącą. Materiały te stymulują dyskusję problemową, która stanowi komponent dynamizujący wykłady (jest jednak wywoływana wyłącznie sporadycznie). Dopuszcza się sprawdzanie znajomości treści z zakresu podstawowej literatury przedmiotu poprzez aplikację Forms na MS Teams. Na zajęciach prezentowane są także prezentacje multimedialne, które następnie udostępniane są studentom.

Opis metod prowadzenia zajęć - studia niestacjonarne:

Stosowane są metody problemowe i ekspozycyjne. Wykład prowadzony z użyciem materiałów audiowizualnych i wizualnych (filmy, fragmenty filmowe, rejestracje dziennikarskie, obrazy dzieł sztuki wizualnych, fotografii, kolaży, itp.), które służą do zilustrowania, uzupełnienia lub zniuansowania treści podawanych przez prowadzącą. Materiały te stymulują dyskusję problemową, która stanowi komponent dynamizujący wykłady (jest jednak wywoływana wyłącznie sporadycznie). Dopuszcza się sprawdzanie znajomości treści z zakresu podstawowej literatury przedmiotu poprzez aplikację Forms na MS Teams. Na zajęciach prezentowane są także prezentacje multimedialne, które następnie udostępniane są studentom.

Formy sprawdzania efektów uczenia się - studia stacjonarne:

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01								X		X			X
W02								X		X			X
W03								X		X			X
W05								X		X			X
U01								X		X			X
U02								X		X			X
K01								X		X			X
K03								X		X			X

Formy sprawdzania efektów uczenia się - studia **niestacjonarne**:

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01								X		X			X
W02								X		X			X
W03								X		X			X
W05								X		X			X
U01								X		X			X
U02								X		X			X
K01								X		X			X
K03								X		X			X

studia **stacjonarne**

Kryteria oceny	<p>Wykład - Zaliczenie z oceną</p> <p>Aktywność (dodatkowy 1 pkt na kolokwium)</p> <p>Obecność na zajęciach (dozwolone dwie nieusprawiedliwione nieobecności) jako warunek przystąpienia do kolokwium Nieobecności nadmiarowe należy nadrobić indywidualnie podczas dyżurów</p> <p>Kolokwium pisemne w terminie sesji Kolokwium pisemne składa się z 3 pytań opisowych (czas trwania: 60 minut): Pyt. 1 - maks. 5 pkt, Pyt. 2 - maks. 5 pkt, Pyt 3 - maks. 10 pkt. Skala ocen: Maks. 20 pkt : 19 – 20 → 5,0 // 17 – 18 → 4,5 // 15 – 16 → 4,0 // 13 – 14 → 3,5 // 11 – 12 → 3,0 // 0 – 10 pkt → nzał 2,0 Ściąganie / plagiaty to praktyki / używanie generatorów tekstu jest niedozwolone -> konsekwencją jest ocena 2,0 i konieczność zdawania kolokwium w terminie sesji poprawkowej. Kolokwium przeprowadza się na żywo.</p> <p>Kolokwium może zostać zastąpione pracą pisemną oddaną do oceny w terminie sesji (warunek obecności pozostaje w mocy) – esej o charakterze pracy naukowej (przypisy, bibliografia), 5-8 stron, tematyka pracy (wcześniej ustalona z prowadzącą) odnosząca się do zagadnień wykładu i literatury przedmiotu (interpretacja tekstu kultury / dzieła sztuki w odniesieniu do omawianych koncepcji teoretycznych).</p>
----------------	---

studia niestacjonarne

Kryteria oceny	<p>Wykład – Zaliczenie z oceną</p> <p>Aktywność (dodatkowy 1 pkt na kolokwium)</p> <p>Obecność na zajęciach (dozwolone dwie nieusprawiedliwione nieobecności) jako warunek przystąpienia do kolokwium Nieobecności nadmiarowe należy nadrobić indywidualnie podczas dyżurów</p> <p>Kolokwium – Egzamin ustny</p> <ul style="list-style-type: none">- Warunkiem przystąpienia do zaliczenia wykładu jest zaliczenie ćwiczeń.- Korzystanie z „pomocy naukowych” podczas zaliczenia jest niedozwolone, konsekwencją jest ocena 2,0.- Kolejność uczestnictwa w egzaminie: alfabetyczna- Rozmowa (do 10 min) na temat wybranego przez Państwa jednego tekstu z listy lektur obowiązkowych- Zaliczenie od 60% <p>Kolokwium może zostać zastąpione pracą pisemną oddaną do oceny w terminie sesji (warunek obecności pozostaje w mocy) – esej o charakterze pracy naukowej (przypisy, bibliografia), 5-8 stron, tematyka pracy (wcześniej ustalona z prowadzącą) odnosząca się do zagadnień wykładu i literatury przedmiotu (interpretacja tekstu kultury / dzieła sztuki w odniesieniu do omawianych koncepcji teoretycznych).</p>
Uwagi	

Treści merytoryczne (wykaz tematów):

<ol style="list-style-type: none">1. Narzędzia analizy i krytyki kultury.2. Modernizm i kultura masowa.3. Mechanizm ucieczki od wolności.4. Władza totalitarna i kultury traumatyzowane.5. Najważniejsze kierunki strukturalizmu, semiotyki i postmodernizmu.6. Propaganda, dezinformacja, fake news.7. Feminizm w świecie zachodnim, feminizm w Polsce.8. Tożsamość, sztuka i demokracja w postkomunistycznej Europie (Polska, Estonia, Litwa, Ukraina).9. Kultura konwergencji i festiwalizacja kultury.10. Problematyka Antropocenu: "nowa wyobraźnia" i marazm.
--

Wykaz literatury podstawowej:

1. Walter Benjamin, *Dzieło sztuki w dobrej reprodukcji technicznej*, w: Walter Benjamin, *Anioł historii. Eseje, szkice, fragmenty*, wybór i opracowanie Hubert Orłowski, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1996, s. 201-239.
2. Edwin Bendyk, *Kultura youtube*, w: Jean Burgess, Joshua Green, *Youtube. Wideo online a kultura uczestnictwa*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011, s. 7-16.
3. Ewa Bińczyk, *Epoka człowieka. Retoryka i marazm antropocenu*, Rozdz. 6: *Deficyty refleksji środowiskowej antropocenu*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018, wersja: epub.
4. Judith Butler, *Uwikłani w płęć*, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2008, *Wprowadzenie*, s. 33-40, Część I.1 "Kobiety" jako podmiot feminizmu, s. 43-49.
5. Erich Fromm, *Ucieczka od wolności*, Czytelnik, Warszawa, 2007, Rozdz. II *Narodziny jednostki i dwuznaczność wolności*, s. 40-53; rozdz. *Mechanizmy ucieczki*, s.137-197.
6. Waldemar Kuligowski, *Festiwalizacja kultury. Jak megaiwenty tworzą megatrend*, „Czas Kultury” 2017, nr 1, s. 83-89.
7. Piotr Piotrowski, *Agorafilia. Sztuka i demokracja w postkomunistycznej Europie*, Rebis, Poznań 2010, Rozdz. 6: *Nowe muzea w Nowej Europie*, s. 203-223.
8. Peter Pomerantsev, *To nie jest propaganda. Przygody na wojnie z rzeczywistością*, Część IV: *Miękkie fakty*, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2020, s.153-188.
9. Elżbieta Wiącek, Tomasz Marcin Wrona, *Semiotyka - tradycja i współczesność*, [w:] *Semiotyczna mapa Małopolski*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2015, s.15-56.

+

10. Lektura filmowa:

Spotkania na krańcach świata, 2007, reż. Werner Herzog,

https://www.cda.pl/video/show/spotkania_na_kra%C5%84cach_%C5%9Bwiata

Wykaz literatury uzupełniającej:

1. Hannah Arendt, *Eichmann w Jerozolimie - rzecz o banalności zła*, Znak, Warszawa 1998, s. 15-45.
2. David Farrier, *Za milion lat od dzisiaj. O śladach, jakie zostawiamy*, rozdz. VI: *Chwila pod chwilą*, tłum. Aleksander Gomola, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2021, s. 179-219.
3. Agnieszka Graff, *Świat bez kobiet. Płęć w polskim życiu publicznym*, Część I: *Od feminizmu do mębecyzmu... i z powrotem*, Wydawnictwo Marginesy, Warszawa 2021, kopia: epub.
4. Jarosław Hrycak w rozmowie z Sonią Knapczyk, *Ukraińska odrębność*, "Znak" 2022, nr 804(5), s.34-40.
5. Fredric Jameson, *Postmodernizm i społeczeństwo konsumpcyjne*, w: *Postmodernizm. Antologia przekładów*, red. Ryszard Nycz, Wydawnictwo Baran i Suszczyński, 1996, s. 190-213.
6. Maria Janion, *Niesamowita Słowiańszczyzna. Fantazmaty literatury*, Wydawnictwo Literackie, Część II: *Polska w Europie: Granica i Ukraina*, oraz: *Sarmaci na pograniczu*, Kraków 2006, s. 165-179.
7. Leszek Kołakowski, *Śmierć bogów*, [w:] *Pochwała niekonsekwencji. Pisma rozproszone z lat 1955-1968*, t. 2., Londyn 1989, [w:] *Nasza wesola Apokalipsa. Wybór najważniejszych esejów*, Znak, Kraków 2010, 9-23.
8. Bartosz Kwieciński, *Obrazy i klisze. Między biegunami wizualnej pamięci Zagłady*, Część II: 3. *Pamięć i pustka. O kształtowaniu się pamięci Zagłady w Stanach Zjednoczonych*, Universitas, Kraków 2012, s. 205-218.
9. Bronisław Malinowski, *Czym jest kultura?*, w: *Antropologia kultury. Zagadnienia i wybór tekstów*, red. Andrzej Mencwel, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2001, s. 36-49.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta - studia **stacjonarne**):

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium, ćwiczenia, laboratorium, itd.	0
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	0
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	15
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	5
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	0
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	25
Ogółem bilans czasu pracy		75
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		3

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta - studia **niestacjonarne**):

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	20
	Konwersatorium, ćwiczenia, laboratorium, itd.	0
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	5
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	15
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	0
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	0
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	35
Ogółem bilans czasu pracy		75
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		3